

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Tomáše Vymazala, Zuzany Majerové Zahradníkové, Petra Pávka, Ondřeje Veselého, Patrika Nachera, Dominika Feriho a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 331)

Vláda na své schůzi dne 17. prosince 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyslovila s tímto návrhem zákona **nesouhlas**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Návrh zákona je v rozporu s mezinárodními úmluvami o omamných a psychotropních látkách a především s Jednotnou úmluvou o omamných látkách z roku 1961 (dále jen „Úmluva“), podle které lze pěstovat rostlinu konopí za účelem získání konopí nebo pryskyřice z konopí pouze prostřednictvím státní agentury, kterou v České republice je Státní ústav pro kontrolu léčiv, a pouze k terapeutickým nebo vědeckým účelům. Státní ústav pro kontrolu léčiv k pěstování konopí vydává licenci, pěstování a zpracování konopí monitoruje a veškerou úrodu vykupuje; rostlinu konopí tedy nelze pěstovat pro vlastní potřebu a pro vlastní účely bez specifikace použití. Pěstování rostliny konopí pro vlastní potřebu nelze ani podřadit pod pěstování pro zahradnické účely podle čl. 28 odst. 2 Úmluvy, neboť rostlina konopí by měla být podle předloženého návrhu dále zpracovávána. Z čl. 28 Úmluvy jednoznačně vyplývá, že pokud státy povolí pěstování rostliny konopí za účelem získávání konopí nebo pryskyřice z konopí, musí pro pěstování nastavit režim stanovený touto Úmluvou v čl. 23 a přijmout opatření, která mohou být potřebná pro to, aby se zabránilo zneužití listů konopí nebo nedovolenému obchodu s těmito listy. Umožnění nekontrolovaného pěstování konopí pro vlastní potřebu bez příslušného povolení (byť v malém množství) je tedy jednoznačně v rozporu s požadavky Úmluvy. Mezinárodní úmluvy nepřipouští ani možnost samopěstování konopí pro léčebné použití. Případné vypovězení Jednotné úmluvy o omamných látkách vláda považuje za nežádoucí, a to i proto, že Úmluva má v současnosti 154 smluvních stran včetně všech členských států Evropské unie.

2. Předložený návrh zákona je v rozporu s právem Evropské unie, neboť navrhované omezení legalizace pěstování a dalšího nakládání s malým množstvím konopí pouze na osoby s trvalým pobytem na území České republiky je nepřímým diskriminačním opatřením na základě státní příslušnosti a omezením volného pohybu v rozporu s čl. 18, 21, 43 a 49 Smlouvy o fungování Evropské unie.
3. Navrhovaná úprava představuje výrazný posun hranice mezi beztrestností, přestupkovým jednáním spočívajícím v neoprávněném pěstování rostliny obsahující návykovou látku pro vlastní potřebu v malém množství (§ 39 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a spácháním trestného činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285 trestního zákoníku). Přijetím tohoto návrhu zákona by došlo k dekriminizaci uvedeného přestupkového jednání a pěstitel by při pěstování více než 5 rostlin spáchal rovnou trestný čin, aniž by společensky škodlivé jednání spáchané v menším rozsahu bylo přestupkovým jednáním. V případě předání či zpracovávání konopí je posun této hranice ještě markantnější, jelikož toto jednání (bez povolení) je podle platné právní úpravy vždy kvalifikováno jako trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku, a to bez ohledu na množství zpracované či předané látky. V tomto případě by přijetím návrhu zákona došlo k dekriminizaci trestněprávního jednání, vzhledem k tomu, že jako trestný čin lze postihnout pouze jednání, která jsou protiprávní. Podle trestního zákoníku je dále trestné i nabídnutí omamných a psychotropních látek, bez ohledu na to, zda k akceptaci nabídky došlo. Z uvedeného vyplývá, že dekriminizací pouhého faktického bezúplatného předání těchto látek by došlo k absurdní situaci, kdy za trestný čin podle § 283 trestního zákoníku nebude faktické předání konopí či výrobků z něj sice považováno, nicméně jednání spočívající v pouhém nabídnutí či zprostředkování předání konopí a jeho produktů by již tuto skutkovou podstatu naplnilo.
4. Návrh zákona je v rozporu s protidrogovou politikou České republiky zakotvenou v Národní strategii protidrogové politiky na období 2010–2018. Návrh také zcela pomíjí zdravotní rizika. Podle Světové zdravotnické organizace má užívání konopí všeobecně nepříznivý dopad na kognitivní vývoj, včetně asociativních neurologických procesů, paměti a psychomotorických funkcí a má chronické škodlivé účinky na psychické a jiné aspekty zdraví uživatelů, nehledě na inhalaci celé řady rakovinotvorných látek při spalování konopí. V tomto ohledu vláda naprosto postrádá smysl předloženého návrhu a nenachází jediný pozitivní důsledek takového kroku. Je patrné, že ze zdravotního pohledu nepřináší návrh žádné pozitivum. Též léčebné použití konopí s sebou nese rizika, avšak je na rozhodnutí lékaře v limitech stanovených diagnóz tato

rizika zvážit a adekvátně rozhodnout. Návrh zákona podle názoru vlády zhorší postavení osob, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách a lokalitách, kde žijí osoby ohrožené ztrátou přístřeší, a mezi osobami bez přístřeší. U osob ohrožených chudobou, kterým se zlepší přístup k další dostupné droze, která prokazatelně má negativa při pravidelném užívání (horší soustředění, depresivní stavy), nelze opomenout riziko spočívající ve zhoršení jejich sociální i zdravotní situace, které do značné míry může být zapříčiněno právě větší mírou dostupnosti této drogy.